

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu HUDOBNÁ VÝCHOVA

1. ZÁHLAVIE

Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne (ŠVP), spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	piaty
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť troma prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym

obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

3. CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.
Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionalita, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

4. VÝCHOVNO VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Úlohou predmetu je rozvíjať kľúčové kompetencie:

- formovať a rozvíjať emocionálny svet žiakov,
- formovať mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,

- vychovať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovávať vnímavých, aktívnych poslucháčov, tolerantných k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova sa má podieľať na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

Kompetencie učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno- dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Pracovné kompetencie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- pracovať s učebnicou, nakresliť jednoduchú časovú priamku
- pracovať s notovým zošitom, správne vedieť používať a zapisovať notové písmo
- pracovať s hlasom ako s pracovným nástrojom zaraďovať hudobné osobnosti do jednotlivých období

5. STRATÉGIA VYUČOVANIA

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Ako sa nám prihovára hudba	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia) počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, upozornenie na text v učebnici, využitie prierezových tém, počúvanie zvukovej nahrávky a jej rozbor, výklad učiteľa	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného, a expozičného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim
Prostredníctvom hudby spoznávame svoju hudobnú kultúru a kultúru iných národov	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia) počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, prečítanie textu piesne v učebnici, rozbor zápisu piesne, počúvanie skladby v podaní učiteľa, nácvik piesne a jej utvrdzovanie	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú spievať naučené piesne
Hudba spojená s inými druhými umenia	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia) počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, upozornenie na text v učebnici, využitie prierezových tém, počúvanie zvukovej nahrávky a jej rozbor, výklad učiteľa	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim

6. UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Ako sa nám prihovára hudba	Hudobná výchova pre 5. ročník	Tabuľa, učebnica, notový zošit, zošit, prehrávač CD, DVD, interaktívna tabuľa, notebook	Nahrávky Projekty Hudobné nástroje	internet, školská knižnica
Prostredníctvom hudby spoznávame svoju hudobnú kultúru a kultúru iných národov	Hudobná výchova pre 5. ročník	Tabuľa, učebnica, notový zošit, zošit, prehrávač CD, DVD, interaktívna tabuľa, notebook	Nahrávky Projekty Hudobné nástroje	internet, školská knižnica
Hudba spojená s inými druhmi umenia	Hudobná výchova pre 5. ročník	Tabuľa, učebnica, notový zošit, zošit, prehrávač CD, DVD, interaktívna tabuľa, notebook	Nahrávky Projekty Hudobné nástroje	internet, školská knižnica

7. HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Hodnotenie sa pridrižiava nového Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Žiaci musia byť v procese vzdelávania pravidelne hodnotení a majú právo dozvedieť sa výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiakov budeme realizovať klasifikáciou.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa uvedených kritérií v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupeň 1 (výborný):

Žiak ovláda poznatky stanovené učebnými osnovami (cieľmi) celistvo, presne a úplne. Vie pracovať s učebnicou, notovým zápisom. Samostatne si pripravuje projektové práce z rôznych oblastí hudby.

Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení úloh. Prejavuje sa u neho samostatnosť a tvorivosť. Uplatňuje medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, literatúrou, dejepisom, občianskou výchovou.

Hudobná teória

- notový zápis
- rôzne rytmické útvary
- elementárna orientácia vo vyjadrovacích prostriedkoch hudby (tempo, rytmus, dynamika, farba, melódia, harmónia)
- základné hudobné formy Hudobné prejavy

Spevácky prejav

- osvojenie si ľudových piesní rôznych funkcií a druhov
- osvojenie si ukážok populárnej a džezovej hudby
- čistý spev, rytmicky správny
- dynamický spev

Inštrumentálny prejav

- hra na jednoduchých rytmických a melodických nástrojoch

Tanečno-pohybové návyky

- jednoduché choreografie
- základy spoločenských tancov
- taktovacie pohyby

Počúvanie hudby

- sústredene počúvať hudobné dielo s cieľom dosiahnuť citový a estetický zážitok
- slovne vyjadrovať svoje pocity, dojmy, zážitky
- na primeranej úrovni prežívať hudobné ukážky a hodnotiť ich
- vnímanie viachlasného spevu a inštrumentálnej hudby
- rozlíšiť a pomenovať spevácke hlasy, hudobné nástroje, inštrumentálne súbory Dejiny hudby
- poznatky o živote a diele najvýznamnejších skladateľov

- charakteristika hudobného slohu (v populárnej hudbe žánrov)
- vývoj slovenskej hudby po generáciu skladateľov 20.stor.

Stupeň 2 (chválitebný):

Žiak ovláda poznatky stanové učebnými osnovami v podstate celistvo, presne a úplne. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti. Zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Výsledky jeho práce sú kvalitné a spravidla bez podstatných nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov v rozsahu stanovenom učebnými osnovami nepodstatné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a pri hodnotení pracuje menej samostatne. Jeho myslenie nie je vždy tvorivé. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky.

Stupeň 4 (dostatočný):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov v rozsahu stanovenom učebnými osnovami závažné medzery. Pri jednotlivých úlohách je nesamostatný. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré dokáže s pomocou učiteľa opraviť. Myslenie nie je tvorivé. V kvalite jeho výsledkov sú závažné nedostatky.

Stupeň 5 (nedostatočný):

Žiak si neosvojil poznatky v rozsahu stanovenom učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné medzery. Len s ťažkosťami dokáže pracovať s učebnicou a notovým materiálom. Pracuje málo samostatne. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa. Myslenie nie je tvorivé. Kvalita výsledkov jeho činnosti je na nízkej úrovni.

**Počas dištančného vzdelávania sú žiaci hodnotení podľa rovnakých kritérií ako pri prezenčnom vzdelávaní.*

8. VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Oblasť: Umenie a kultúra

Predmet: Hudobná výchova

Ročník: piaty

Počet hodín v ročníku: 1 hodina (ŠVP), spolu 33

Témy	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Ako sa nám prihovára hudba	<ul style="list-style-type: none"> - hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, - hlasom improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomalbu k rôznym príbehom a situáciám, - intonovať, rytmizovať, zapisovať a čítať výšku a dĺžku tónu v obmedzených tónových okruhoch, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom pomocné rytmické a intonačné prostriedky</p> <p>cvičenia zamerané na správne držanie tela, dychové cvičenia, artikulačné cvičenia, hlasové cvičenia</p> <p>metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie</p> <p>ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu, grafická notácia, klasická notácia tónové okruhy napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i.; rytmické slabiky (tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-riti-ri; a i.)</p>	13	Osobný a sociálny rozvoj Prezentačné zručnosti
Prostredníctvom hudby		Inštrumentálne činnosti	10	Multikultúrna výchova

<p>spoznávame svoju hudobnú kultúru a kultúru iných národov</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu, - technicky správne hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, - reprodukovať a produkovať hudbu na nástrojoch, - vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a hrať na nich, 	<p>elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie) b) okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk c) vlastnoručne zhotovené nástroje d) Orffove nástroje rytmické (chrastidlo/hrkálka/rumba gule, marakas, ozvučné drievka/claves/drevené paličky, drevený blok, rúrový bubienok, drhlo/škrabadlo/reco-reco/guiro e) Orffove nástroje melodické (zvonkohra, xylofón, metalofón, zobcová flauta) f) slovenské ľudové nástroje (napr. píšťalka, píšťalka-dvojačka, fujara, gajdy, korýtkové husličky, citara, cimbal, ozembuch) g) dostupné nástroje iných kultúr (napr. bicie nástroje z Afriky, Južnej Ameriky – kongo, bongo) <p>Držanie nástrojov, tvorba tónu</p> <p>skladby iných autorov vlastná elementárna improvizácia a elementárna kompozícia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) inštrumentálny sprievod k piesni na princípe burdonu b) ostinata, základných harmonických funkcií c) b) predohra, medzihra, dohra k piesni d) c)zvukomalebna a scénická hudba 		<p>Regionálna výchova</p>
--	--	---	--	---------------------------

		<p>jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách</p>		
<p>Hudba spojená s inými druhmi umenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počúvať sústredene a pozorne, - vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky, - poznať riziká poškodenia sluchu, - vedome počúvať ticho, - z okolitých zvukov komponovať zmysluplné celky, (zvukové koláže), - rozlíšiť základné vyjadrovacie prostriedky hudby, - aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno-výrazový potenciál hudby, - verbalizovať atmosféru (charakter) hudby, 	<p>Aktívne počúvanie hudby</p> <p>zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolitého sveta</p> <p>vyjadrovacie prostriedky hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>hudba krásna, vznešená, smutná, veselá a ďalšie estetické kategórie blízke životnej skúsenosti žiakov</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby</p> <p>improvizácia</p>	<p>10</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>Mediálna výchova</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť hudbu pohybom - identifikovať základné estetické kategórie v hudbe, - pohybovo improvizovať, - syntetizovať svoje hudobné schopnosti, zručnosti a vedomosti do dramatického celku, - nájsť atraktívnu tému, pripraviť scenár, samostatne tvoriť, alebo vyberať z učiteľovej ponuky hudbu, pohyb, tanec, scénu, kostýmy, rekvizity, - koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobnopohybové predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. 	<p>pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika</p> <p>materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, básne, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény</p> <p>rôzne dramatické žánre, napr. divadlo s hercom, bábkové divadlo, tieňové divadlo, divadlo v maskách</p> <p>návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod., alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu</p>		
--	---	---	--	--